

Suresh Dada Scheme for
Educational & Entrepreneurial Development
सुरेशदादा शैक्षणिक व उद्योजक विकास योजना

आमचे ध्येय

“गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये व्यावसायिक व उद्योजकीय कौशल्ये विकसित करून त्यांना जागतिक स्तरावर सक्षम बनविणे.”

ज्ञानयज्ञ

“तमसो मा ज्योतिर्गमय”

सुरेशदादा स्कीम फॉर एज्युकेशनल अॅण्ड इन्ट्रीपुन्येरीयल डेव्हलपमेंट म्हणजे 'एसडी-सीड' या योजनेअंतर्गत जळगाव जिल्ह्यातील गरजू, गुणवंत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते.

जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारचे शैक्षणिक लाभ दिर्घकालीन मिळावेत व हे कार्य अधिक व्यापक व सुत्रबद्धपणे व्हावे, तसेच विकसित, सुसंस्कृत, सुशिक्षित व सामर्थ्यवान विद्यार्थी घडवाव म्हणून एसडी-सीड बांधील आहे.

आज असे अनेक लोक आहेत की ज्यांचे बालपण, कुमारवस्था व सुरुवातीची तारुण्यावस्था, त्यांना नैराश्य येईल अशा दरिद्री परिस्थितीत कंठावी लागली; पण त्यांनी हार मानली नाही. दारिद्र्य हे आव्हान समजून त्यांनी त्याविरुद्ध लढा दिला. समाज थोपवित असलेली भूमिका त्यांनी स्विकारली नाही. त्यांनी स्वतःची पुनर्निर्मिती करण्याच्या दृष्टीने पाऊले उचलली. स्वतःच्या ठरवलेल्या उद्दिष्टाच्या दिशेने प्रयत्नपूर्वक स्वतःला ढकलले. स्वतःचे स्थान निर्माण केले. अशा अनेक व्यक्ती आपल्याला आपल्या अवती-भोवतीच दिसून येतात. सगळ्या सुख-सुविधा, धनदौलत उपलब्ध असणाऱ्या मुलांपेक्षा गरीबाघरची मुले नेत्रदीपक प्रगती करतांना दिसून येतात. गरीबी हा अडथळा न मानता आव्हान समजून त्यावर विजय मिळवण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या गरजू विद्यार्थ्यांना सहाय्यीभूत होण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या एसडी-सीडचा मातोश्री प्रेमाबाई जैन उच्च शिक्षण शिष्यवृत्ती हा उपक्रम अभिनंदनीय आहे.

कधी कधी तर असे वाटते की आपल्या पिढीला गरीबीचा वारसा न देऊन आपण त्याच्यातल्या लढवय्येपणाला मर्यादा तर घालत नाही ना? गरीबाला अभावानेच नातेवाईक असतात असे म्हटले जाते. गरीबाला गरीबच मित्र मिळतात. कसेबसे चार घास सुखाने मिळतील अशी परिस्थिती निर्माण होण्याच्या क्षणीच गंभीर आजारपण, अपघात, दुष्काळ, एखादी दुर्घटना अशा आकस्मिक घटनांना सामोरे जावे लागते. अशा वेळी विद्यार्थी भांबावून जातात. माझ्या शिक्षणाच्या खर्चाचे कसे होईल? याचा विचार त्यांना अस्वस्थता आणतो. अतिविचारातून भय, भयातून चिंता व काळजी निर्माण होते. नैराश्य येते. चिंता करून प्रश्न सुटत नाही हे प्रथम लक्षात घेतले पाहिजे. कोणतीही समस्या ही कायमस्वरूपी नसते. त्यातून बाहेर निघता येते याची जाणीव ठेवून ज्या बाबी बदलता येतील त्यात बदल घडवण्याचा आटोकाट प्रयत्न करावा. स्वतःला नेहमी प्रसन्न ठेवावे. आयुष्यात प्रसन्नता निर्माण करण्यात मदतगार होऊ शकतील अशाच मित्रांची निवड करावी. नातेवाईक तर आपल्याला जन्माने मिळतात पण मित्र निवडण्याचे स्वातंत्र्य आपल्याला मिळते ही केवढी भाग्याची गोष्ट आहे. मित्रांसोबत आपण तडजोडीचे धोरण स्विकारतो. कधी कधी मित्र चुकीच्या दिशेने आपल्याला नेण्याची शक्यता निर्माण होते. मित्रांच्या चुकीच्या आग्रहाला बळी न पडता त्याला ठामपूर्वक नाही म्हणणे हे एक कौशल्य आहे. मित्रही नाही म्हणायला शिका!

पूर्वी आपल्या शिक्षण पद्धतीतून जगा आणि जगू द्या हा विचार दिला जात असे. खाजगीकरण, जागतिकीकरण व उदारीकरणामुळे परिस्थिती प्रचंड वेगाने बदलत आहे. कॉर्पोरेट क्षेत्रांमध्ये आपलाच माल विकला जावा अशा दुसऱ्याला संपवण्याची विचारधारा निर्माण झाली आहे. सर्वच स्तरावर

प्रचंड स्पर्धा आहे. सर्वच जण धावताहेत. अशा परिस्थितीत आपल्यापुढे तीन पर्याय दिसतात-

(१) हरणासारखे जीव वाचविण्यासाठी पळणारे; (२) चित्यासारखे इतरांचा जीव घेण्यासाठी धावणारे; (३) कुणाचा जीव घ्यायचा नाही, कोणाला घाबरायचेही नाही असे स्वतःला भरभक्कम करणारे हत्तीसारखे जीवन जगणे. काय व्हायचे हे ज्याचे त्याने ठरवायचे आहे. हरीण, चित्ता की हत्ती?

अनेकांनी आपल्या चरित्रात नगरपालिकेच्या दिव्याखाली अभ्यास केल्याचे नमूद केले आहे. काहींनी पेपर वाटणे, दूध वितरण, दवाखान्यात काम करणे यासारखी अर्धवेळ कामे करून पैसा उभा केला आहे. कोणतेही काम हे लहान अगर मोठे नसते. काम हे सदासर्वकाळ श्रेष्ठच असते हीच भावना ठेवावी. काम करून शिकतो ही लज्जा व खेदाची बाब नसून ती अभिमानाची बाब आहे. सफलता व ध्येयसिद्धीसाठी चिकाटीने सतत मेहनत अथवा अभ्यास आवश्यक असतो. मिळेल त्या प्रत्येक मिनीटाचा सदुपयोग व्हावा. आपण केलेली तयारीच आपल्याला संधी उपलब्ध करून देत असते. टीव्ही, सिनेमा या सारख्या बाबी ध्येय सिद्धीला अडथळा ठरू शकतात. आपल्या गरजा मर्यादीत असाव्यात. चंगळवाद आपल्याला परवडणारा नाही. सुखासीनता हे आपले उद्दिष्ट नसावे. आपण सामाजिक प्राणी आहोत. इतरांचा विचार करण्याइतपत आपण संवेदनशील असावे. ज्यात दुसऱ्याचे हित आहे असे कोणतेही काम आपल्याला प्रचंड समाधान मिळवून देते. अनेक विद्यार्थ्यांनी एसडी-सीड कडे अशी मागणी केली आहे की, एसडी-सीडच्या विविध कार्यक्रमांप्रसंगी त्यांना स्वयंसेवकाची भूमिका देण्यात यावी, हे संवेदनशीलतेचे प्रतिक आहे.

आज सांगताना मनस्वी आनंद होत आहे की, एसडी-सीडचे अनेक विद्यार्थी आज विविध क्षेत्रात काम करत असून, स्वतःच्या पायावर उभे राहिले आहेत, एसडी-सीड करता तर ही अतिशय अभिमानाची बाब आहे. आमच्या विद्यार्थ्यांनी दाखविलेल्या कामगिरीमुळे खऱ्या अर्थाने एसडी-सीडचे उद्देश्य साध्य होत आहे.

ज्ञानयज्ञ बातमीपत्राचा दुसरा अंक प्रकाशित करताना आम्हाला मनस्वी आनंद होत आहे. हा अंक आपणा सर्वांना निश्चितच आवडेल. आपल्या सूचना स्वागतार्ह आहेत. शेवटी जाता जाता मला आवडलेले एक वाक्य सांगतो "तो दिवस वाया गेला असे समजावे ज्या दिवशी आपण खळाळून हसलो नाही". तुमचे हास्य सतत फुलत राहो ही शुभेच्छा.

नीळकंठ गायकवाड
संपादक

मुखपृष्ठ वर्णन

ज्ञानयज्ञचे मुखपृष्ठ एक अबोल संदेश देवून जाते. विद्यार्थ्यांच्या हितासाठी, त्यांच्या अडचणींवर मात करण्यासाठी, त्याला अंधाररूपी अज्ञानातून तारून देण्यासाठी एसडी-सीड सदैव प्रकाश देवून त्याचे भावी आयुष्य प्रकाशमान करण्यास प्रयत्नशिल आहे.

**"प्रकाशाचा महामेरू चारही दिशात माझा पसरू दे,
गुणवंत प्रज्ञावंत, दुर्बल माझ्या लेकरांना प्रकाशात त्या न्हावू दे,
आयुष्याच्या वाटेत कधीच न वाटो त्यांना अंधाराची तमा,
सदैव पाठीशी राहिलो मी तेवत प्रकाशाचा ज्ञानरूपी दिवा.."**

ज्ञानयज्ञ संपादक मंडळ

श्री. राजेश यावलकर (ज्ञानयज्ञ प्रमुख संपादक), श्री. एन. जे. गादिया, श्री. महेश गोरडे, श्री. नीळकंठराव गायकवाड, श्री. सुधीर महाजन, प्रा. एस. व्ही. सोमवंशी

समुद्रात कितीही मोठे वादळ आले तरी समुद्र आपली शांतता कधीही सोडत नाही

एसडी-सीड रिसर्च:

विद्यार्थीहिताचे अनेक उपक्रम घेत असतानाच एसडी-सीडने विविध बाबींवर संशोधन केले व त्यावरून अनेक प्रकारचे अहवाल तयार केले. यातून समोर आलेल्या आकडेवारीवरून आम्हास कार्यक्रम नियोजनाची दिशा मिळाली व त्याप्रमाणे एसडी-सीड काम करत आहे.

पृथ्थःकरण (विश्लेषण): एसडी-सीडचे लाभार्थी हे जळगाव जिल्ह्यातील 15 तालुक्यांमध्ये विभागलेले आहेत. त्यापैकी काही लाभार्थी जिल्ह्यांतर्गत असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेत आहेत तर अनेक लाभार्थी जिल्ह्याबाहेर शिक्षण घेत आहेत. आज देशातील जवळपास 400 महाविद्यालयांमध्ये आमचे लाभार्थी शिकत आहेत. या सर्वांचा शैक्षणिक आढावा घेऊन त्याचे सखोल व अचूक पृथ्थःकरण करण्यात आले; जेणेकरून त्यांच्या गरजेनुसार एसडी-सीड त्यांच्यासाठी विविध उपक्रम राबवू शकेल. त्याचबरोबर संपूर्ण जिल्ह्यामध्ये विद्यार्थीहितासाठी विविध शैक्षणिक उपक्रम व योजना, उदा. करिअर मार्गदर्शनपर व्याख्याने, सम्मेलने व कार्यशाळा इ. प्रभावीपणे पार पाडण्यासाठी आम्ही सर्व महाविद्यालयांची माहिती एकत्रित केली. यामुळे विविध अभ्यासक्रमांमध्ये शिकणाऱ्या लाभार्थ्यांना त्यांच्या विषयानुसार मार्गदर्शन मिळण्यास मदत होईल. आम्हास सांगताना आनंद होतो की गेल्या 4 वर्षांपासून एसडी-सीड शिष्यवृत्ती घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांपैकी 400 विद्यार्थ्यांनी या शैक्षणिक वर्षात आपले शिक्षण पूर्ण केले आहे.

उपाययोजना: गेल्या 4 वर्षांमध्ये जळगाव जिल्ह्यातील सुमारे 6500 विद्यार्थ्यांनी एसडी-सीड शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतला आहे. दरवर्षी यात नवीन विद्यार्थ्यांची संख्या वाढतच आहे. हे करीत असताना अशी वस्तुस्थिती आमच्या समोर आली की, बऱ्याच विद्यार्थ्यांना आपले शिक्षण अर्धवट सोडावे लागते. ही कारणे जाणून घेण्यासाठी आम्ही अशा विद्यार्थ्यांशी संपर्क साधला असता यासंबंधी बरीच कारणे आमच्या समोर आली. त्यापैकी प्रमुख कारणे म्हणजे आर्थिक परिस्थिती बिकट असणे, पालकवर्गात शिक्षणाप्रती जागरूकता नसणे, विद्यार्थी नापास होणे, शैक्षणिक कर्ज मिळण्यासाठी विलंब लागणे, निकाल उशीरा लागणे, अर्ज भरण्यास विलंब किंवा अर्ज चुकीचा भरणे, विद्यार्थींनीचे लग्न होणे इत्यादी. या सर्व समस्यांवर तोडगा काढून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये म्हणून एसडी-सीड वेगवेगळ्या उपाययोजना करीत आहे. उदा.

- लाभार्थ्यांची आर्थिक परिस्थिती मजबूत करण्यासाठी त्यांना अंशकालीन नोकरी मिळवून देण्यासाठी शिफारस करणे.

- पालकांमध्ये व विद्यार्थ्यांमध्ये शिक्षणाप्रती जागरूकता निर्माण होण्यासाठी तालुका स्तरावर मार्गदर्शनसत्रांमध्ये त्यांचे प्रबोधन करणे.
- लाभार्थ्यांना शैक्षणिक कर्ज मिळण्यासाठी विलंब न व्हावा म्हणून त्यासंबंधी प्रक्रियेबाबत मार्गदर्शन करणे. त्याचबरोबर एसडी-सीडने अनेक बँकांशी शैक्षणिक कर्जासाठी बोलणी केली असून त्यांची त्याबाबतची कार्यपद्धती व त्यासाठी कुठली कागदपत्रे आवश्यक आहेत याचा तपशील व ज्या बँकांनी यासंबंधी सहकार्य केले आहे, त्या बँकांची माहिती लाभार्थ्यांच्या बेनिफीशीअर लॉगईन मध्ये उपलब्ध करून दिली आहे,
- अधिकाधिक लाभार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळावा म्हणून अर्ज भरण्याबाबत त्यांना योग्य ते सहकार्य करणे.
- युवती सशक्तीकरण या उपक्रमाद्वारे युवतींना शिक्षणाबद्दल प्रोत्साहित करण्यात आले.

थिंक टँक: एसडी-सीडच्या सर्व सन्माननीय गव्हर्निंग बोर्ड सदस्य, मार्गदर्शक समिती सदस्य व काही नामवंत शैक्षणिक तज्ज्ञ यांची बैठक झाली. एसडी-सीडतर्फे शिष्यवृत्ती मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या माहितीचे पृथ्थःकरण करून काढलेले विविध निकष या बैठकीत प्रस्तुत करण्यात आले. या माहितीच्या आधारे विद्यार्थी, पालक व शिक्षकांना सामोरे जाव्या लागणाऱ्या समस्यांचे निवारण करण्यासाठी कोणकोणत्या उपाययोजना आखता येतील, वेगवेगळे कार्यक्रम राबवितांना कोणत्या बाबींना प्राधान्य देता येईल यावर विचारमंथन करण्यात आले. सर्व तज्ज्ञ व सदस्यांनी चर्चा केल्यानंतर त्यांच्याकडून मिळालेल्या सुचनांनुसार एसडी-सीडच्या कार्यक्रमांची प्राधान्यक्रमाने आखणी करण्यात येते.

लाभार्थी स्वयंसेवक समिती: एसडी-सीडने शिष्यवृत्ती प्राप्त विद्यार्थ्यांपैकी काही विद्यार्थ्यांची तालुका स्तरावर एसडी-सीड लाभार्थी स्वयंसेवक समितीत निवड केली आहे. विद्यार्थी हा त्यांच्या तालुक्यातीलच रहिवासी असावा, उत्तम संभाषण कौशल्य, नेतृत्व गुण, समाजकार्याची आवड, तालुक्याची संपूर्ण माहिती असणे इ. ठरविलेल्या निकषांवर पात्र ठरलेल्या लाभार्थ्यांची आम्ही या स्वयंसेवक समितीत निवड केली आहे. निवड झाल्यानंतर त्यांना एसडी-सीडच्या ध्येय व उद्दिष्टांबाबत सविस्तर माहिती देण्यात आली. त्याचबरोबर सर्व स्वयंसेवकांना त्यांची स्वयंसेवक म्हणून काय भूमिका असेल व काय जबाबदाऱ्या असतील याबद्दल मार्गदर्शन करण्यात आले. हे स्वयंसेवक विविध शैक्षणिक उपक्रम राबविवण्यासाठी तालुका स्तरावर आमच्या तालुका समन्वयकांसोबत काम करतील. जेणेकरून जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना एसडी-सीडच्या कार्यक्रमांचा लाभ घेता येईल. यावेळी या स्वयंसेवक लाभार्थ्यांना वेगवेगळ्या मुद्यांवर काम करायला मिळेल व या अनुभवातून त्यांनाही नियोजन करण्याची क्षमता अवगत होईल.

● अभिवृत्ती चाचणी - स्कूल रिपोर्ट

एसडी-सीडमार्फत डिसेंबर 2011 ला जळगाव शहरातील विविध शाळांमध्ये इ. 8 वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी विद्यार्थी मूल्यमापन चाचणी अर्थात SAP चे अत्यंत शास्त्रशुद्ध पद्धतीने आयोजन केले गेले होते. एकूण 168 विद्यार्थ्यांनी ही चाचणी दिली होती. नुकतेच एसडी-सीडच्या समुपदेशकांद्वारे सदर शाळांमध्ये मूल्यमापन चाचणीचे स्कूल रिपोर्ट वितरण करण्यात आले.

स्कूल रिपोर्ट म्हणजे मूल्यमापन चाचणी दिलेल्या विद्यार्थ्यांच्या मूल्यमापनाचा एकत्रित अहवाल असतो. हा अहवाल अभिवृत्ती चाचणी, विद्यार्थ्यांचे सामाजिक व्यवहार, सामान्य ज्ञान, शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य, मानसिक क्षमता इ. विविध मूल्यमापन तत्वांवर आधारित असतो. या अहवालाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांची विविध क्षेत्रातील बलस्थाने तसेच कोणत्या क्षेत्रात त्यांना सुधारण्याची आवश्यकता आहे हे निदर्शनास आणले जाते. याबरोबरच आमच्या समुपदेशकांनी शाळा व्यवस्थापनाला विविध क्षेत्रात आपल्या विद्यार्थ्यांची प्रगती कशी साधता येईल याबाबत समुपदेशन केले. उदा. विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे, विविध कार्यक्रमांमध्ये, खेळांमध्ये विद्यार्थ्यांचे सहभाग वाढविणे, शाळांतर्गत वकृत्व स्पर्धा, वाद-विवाद स्पर्धा आयोजित करणे इ. यावेळी शाळेचे मुख्याध्यापक, इयत्ता आठवीचे वर्गशिक्षक व विषय शिक्षक उपस्थित होते. सुचविलेल्या उपाययोजनांमधून कोणत्या सूचनांना अग्रक्रम द्यावा याचेसुद्धा मार्गदर्शन करण्यात आले.

त्याचबरोबर शाळेतील विषय शिक्षकांना त्यांच्या विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करता यावा आणि त्यांच्या अंगी असलेले सुप्त गुण कसे जागृत करावेत याकरिता करावयाचे प्रयत्न याबद्दल सविस्तर चर्चा करण्यात आली. विद्यार्थ्यांमध्ये अभ्यासाबरोबरच सामाजिक व पारिवारीक बांधिलकी, सहकार भावना, वाचन, खेळ यांचेही महत्त्व समजावे याकरिता अनेक उपायांबद्दल उदाहरण देऊन मार्गदर्शन करण्यात आले.

शिक्षकांच्या प्रतिक्रिया:

सौ. प्रतिभा तुळशीदास सुर्यवंशी, मुख्याध्यापिका - मानव सेवा मंडळ, जळगाव संचलित माध्यमिक विद्यालय, जळगाव.

“आमच्या शाळेतील शिक्षकांना एसडी-सीडच्या समुपदेशकांनी स्कूल रिपोर्ट संबंधी उत्कृष्ट मार्गदर्शन केले. तसेच विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा म्हणून वेगवेगळे उपक्रम राबविण्यासंदर्भात मार्गदर्शन व सविस्तर चर्चा केली. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे आजचा विद्यार्थी हा वाचनापासून दूर जात आहे, वाचनाची आवड त्यांच्यामध्ये रुजविली पाहिजे, सहकार्याची भावना विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित करावी. इयत्ता 10 वी नंतर विद्यार्थ्यांना भवितव्यासाठी कोणते क्षेत्र निवडावे याबाबत संभ्रम असतो व त्यातून चुकीचा निर्णय घेतला जाण्याची शक्यता असते, परंतु एसडी-सीडतर्फे विद्यार्थ्यांना भविष्यात करिअर घडविण्यासाठी अभिवृत्ती चाचणी घेऊन योग्य ते मार्गदर्शन केले जाते ही अतिशय मोलाची कामगिरी होत आहे.”

सौ. सरोज दिलीप तिवारी, मुख्याध्यापिका - अभिनव माध्यमिक विद्यालय, जळगाव.

प्रथमतः एसडी-सीडचे आभार! एसडी-सीडतर्फे राबविण्यात आलेला “विद्यार्थी मूल्यमापन चाचणी” हा कार्यक्रम अतिशय स्तुत्य आहे. यात विद्यार्थ्यांच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकण्यात येतो. त्यामुळे त्यांच्यात असलेल्या कमकुवत बाबी कशा बलवर्धक होतील याकडे लक्ष केंद्रीत करता येते. भविष्यात शालेय विकास व विद्यार्थी विकासासाठी ते पोषक ठरेल. एसडी-सीड समुपदेशकांनी वेळोवेळी संवाद साधून सहकार्य केले. एसडी-सीडला पुढील वाटचालीसाठी हार्दिक शुभेच्छा !!

एसडी-सीड लाभार्थ्यांना ‘रोड सेफ्टी पॉकेट गाईड’ चे वितरण

आजच्या धावपळीच्या युगात आणि व्यस्त शिक्षणपद्धतीत वेळेला सर्वाधिक महत्त्व आहे, त्यातच विद्यार्थ्यांना वेळेवर महाविद्यालयामध्ये वा क्लासेसला जाण्यासाठी वाहन चालविताना सुरक्षिततेचे महत्त्व माहित असणे अत्यंत गरजेचे आहे. बऱ्याच वेळेस थोड्याशा दुर्लक्षामुळे विद्यार्थी गंभीर अपघातांना बळी पडतात. सुरक्षित वाहतूकीसाठी आवश्यक त्या सर्व सूचना व उपाययोजनांचे एकत्रित संग्रह करून एसडी-सीड तर्फे रोड सेफ्टी पॉकेट गाईड तयार करण्यात आले. एसडी-सीडच्या सर्व लाभार्थ्यांना ई-मेल द्वारे हे पॉकेट गाईड पाठविण्यात आले.

यामध्ये वाहन चालविण्याआधी व चालविताना कोणकोणती खबरदारी घ्यावी, आपल्या वाहनाची काळजी कशी घ्यावी, रस्त्यावर वाहन चालविताना इतर वाहनांपासून सुरक्षित अंतर ठेवावे, ओव्हरटेक करताना घ्यावयाची खबरदारी, वाहन चालविताना मोबाईल फोन न वापरण्याबद्दलच्या सूचना, महामार्गावरच्या सूचना, वाहन चालकाचे मार्गावरील वर्तन इ. अतिशय महत्त्वाच्या सूचना दिल्या आहेत. या रोड सेफ्टी पॉकेट गाईडचा 2500 च्या वर विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला.

संलग्न संस्थांचे विशेष आभार:

आम्हास अत्यंत आनंद होत आहे की, गेल्या एक वर्षात जळगाव जिल्ह्यातील खाली नमुद केलेले ३३ नामांकित कोचिंग क्लासेस व २३ बुक डेपो यांनी त्यांची समाजाप्रती असलेली जबाबदारी लक्षात घेता आमच्या लाभार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक उद्दिष्ट गाठण्यासाठी व जिल्ह्यातील सर्वांगीण शैक्षणिक विकासासाठी आमच्यासोबत संलग्नित झाले आहेत, त्यांचा हा निर्णय खरोखरच अभिमानास्पद व प्रशंसनीय आहे. संबंधित क्लासेसने त्यांच्या फीमध्ये २० ते ५० टक्क्यांपर्यंत आकर्षक सवलत दिली आहे, तर काही संस्थांनी थोड्या विद्यार्थ्यांना मोफत शिकविण्याची देखील तयारी दाखविली आहे. तसेच बुक डेपोने देखील लाभार्थ्यांना चांगल्या प्रकारे सवलत दिली आहे जेणेकरून जास्तीत जास्त लाभार्थ्यांना याचा लाभ घेता येईल. एसडी-सीडतर्फे या संस्थांचे पुन्हा एकदा आभार. एसडी-सीडसोबत अशा प्रकारे संलग्न होऊ इच्छिणाऱ्या संस्थांनी gb@sdseed.in येथे ई-मेल करावा किंवा एसडी-सीडच्या कार्यालयात संपर्क करावा.

क्लासेस

जळगाव

१. महावीर क्लासेस
२. वेव्हस् करिअर फोरम
३. एम कॉम्प्युटर्स
४. आशा फाउंडेशन INDEEA
५. भावना क्लासेस
६. दर्जी फाउंडेशन
७. ज्ञानसाधना क्लासेस
८. फिनिक्स अकॅडमी
९. एक्सलेंट इंग्लिश स्प्रीकींग क्लासेस
१०. गुरुकृपा क्लासेस
११. निकम मायक्रोसॉफ्ट अकॅडमी
१२. सिलीकॉन व्हॅली सर्टीफिकेशनस प्रा. लि.,
१३. लॉडेज् फाउंडेशन
१४. पोर्टेशियल अकॅडमी

१५. नेटविह कॉम्प्युटर्स
१६. सिग्मा - VII कॉम्प्युटर्स
१७. विद्यालंकार क्लासेस
१८. विद्याज् फाउंडेशन
१९. स्वामी क्लासेस
- भडगाव**
२०. इंडिया इन्फोटेक
- पारोळा**
२१. सौभद्र सॉफ्टवेअर्स
- एरंडोल**
२२. शारदा इंग्लिश क्लासेस
२३. ईशकृपा क्लासेस
- यावल**
२४. व्यास क्लासेस

अमळनेर

२५. शिखर प्रतिष्ठान
२६. सुनेट कॉम्प्युटर्स
- धरणगाव**
२७. शिवम कॉम्प्युटर
२८. परिमल क्लासेस
२९. इगल कॉम्प्युटर
- चाळीसगाव**
३०. युनिक कॉम्प्युटर एज्युकेशन
३१. युनायटेड इन्स्टि. ऑफ कॉम्प्युटर टेक्नॉलाजी
३२. श्री कॉम्प्युटर अकॅडमी
- पाचोरा**
३३. हाय-टेक कॉम्प्युटर्स

बुक स्टोअर्स -

जळगाव

१. नेवे ब्रदर्स
२. अनंत स्टोअर्स
३. प्रसाद बुक डेपो
४. क्वालिटी बुक स्टोअर्स
५. सागर बुक डिस्ट्रीब्युटर्स
६. सत्यनारायण बुक डेपो
७. शर्मा बुक डेपो
८. विद्याधन बुक हाऊस
९. वृंदा बुक डेपो

अमळनेर

१०. गांधी स्टोअर्स
११. सुदिप बुक्स अॅण्ड गिफ्ट स्टोअर्स
- भडगाव**
१२. गणेश बुक डेपो
१३. श्रीराम जनरल स्टोअर्स
- पाचोरा**
१४. कोतकर जनरल स्टोअर्स
१५. सत्यम बुक प्लाझा
- एरंडोल**
१६. महेश बुक डेपो

चाळीसगाव

१७. प्रगती कॉर्नर
१८. रमण बुक डेपो
१९. शिरोडे बुक्स स्टोअर्स
२०. सुदर्शन बुक डेपो
- रावेर**
२१. राज स्टेशनरी
- यावल**
२२. श्रीजी बुक हाऊस
- जामनेर**
२३. स्वाती ट्रेडर्स

सहज, सुलभ पर्यावरण संवर्धन

दैनंदिन जीवनात सहज आचरणात आणता येतील असे पर्यावरण संवर्धन संकल्प खाली दिलेले आहेत, आपण सर्वांनी मिळून केलेले लहान प्रयत्न मोठे परिवर्तन घडवून आणतील.

१. एकाच खोलीत कामाला बसा म्हणजे वीज वाचेल.
२. पत्रिका, ग्रिटींग्ज आणि वह्याची पाठकोर पाने लिहीण्यासाठी वापरा म्हणजे कागद वाचेल.
३. हवा स्वच्छ करणारी तुळस आपल्या घरात लावा, ज्यांच्या घरी नसेल त्यांना तुळस भेट द्या.
४. अभ्यास करतांना कच्चे लिखाणासाठी पाटी वापरा म्हणजे प्रचंड कागद वाचेल व मोठ्या प्रमाणात होणारी वृक्षतोड थांबेल.
५. कुटूंबातील सर्वांनी शक्यतो एकत्र भोजन करा. प्रत्येकासाठी वारंवार अन्न गरम करावे लागणार नाही म्हणजे गॅस वाचेल.

चौकटी बाहेर जाऊन विचार करायला शिका...

हात न उचलता चार सरळ रेषांनी सर्व बिंदु छेदुन दाखवा.

(उत्तर पान क्र. 7 वर)

वेध सी.ई.टी. परीक्षेचे

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक कारकिर्दीतील सोनेरी टप्पा असणारी अभियांत्रिकी व वैद्यकीय, फार्मसी इत्यादी पूर्व परिक्षा म्हणजेच **Common Entrance Test (CET)** फार महत्त्वाची असते. म्हणून विद्यार्थ्यांना व पालकांना त्याचे वेध लागलेले असतात. ह्या सोनेरी क्षणी विद्यार्थ्यांचे धैर्य वाढविणे व टिकविणेसाठी शुभेच्छांसह काही महत्त्वाच्या सूचना देतांना मनापासून आनंद होत आहे. जीवनाला नव आणि आकर्षक वळण देणारी ही परिक्षा असते. महाराष्ट्रातील काना-कोपऱ्यातून काही लाख विद्यार्थी या परिक्षेसाठी बसतात. गेली दोन वर्षे ११वी व १२वी शास्त्र शाखेत जीवापाड मेहनत करून सुद्धा अनेक विद्यार्थ्यांना या परिक्षेत अपेक्षित यश संपादन करता येत नाही. बऱ्याच हुशार विद्यार्थ्यांना सुद्धा अपयशाला सामोरे जावे लागते, असा सर्वदूर अनुभव आहे. परीक्षेला जातांना बहुसंख्य मुलांच्या मनावर विलक्षण दडपण असते. पालकांकडून येणारे प्रचंड अपेक्षांचे ओझे पेलवेनासे होते. अनेक वर्षांच्या अनुभवाने व यशस्वी विद्यार्थ्यांच्या अवलोकनाने, सी.ई.टी. परीक्षार्थींना मानसिक समाधान / आधार देण्यासाठी काही महत्त्वाच्या सूचना देत आहोत, त्यांचे पालन करा म्हणजे यश तुमचंच असेल.

● सी.ई.टी. पूर्वीच्या दिवसांसाठी

१. अभ्यासाचे नियोजन काटेकोरपणे पाळा व तुम्ही सविस्तरपणे अभ्यासलेल्या प्रत्येक प्रकरणाचे रॅपिड रिव्हिजन करा.
२. बुद्धीला ताण येईल, अनाहुत भिती मनात दाटून येईल, असे अवघड व नवीन भाग आता वाचण्याच्या भानगडीत पडू नका.
३. सराव परिक्षेत सोडविलेल्या सर्व प्रश्नांची धावती उजळणी करतांना त्यातील डिस्ट्रॅक्टर्स वाचण्यात वेळ घालवू नका, फक्त 'की' वर लक्ष ठेवा.
४. सराव परिक्षेत तुमच्याकडून जे प्रश्न सोडवतांना चुका झाल्या होत्या, ते प्रश्न काळजीपूर्वक वाचा चुकांची पुनरावृत्ती टाळा. तसेच लकी प्रश्न म्हणजे सराव परिक्षेच्या वेळी चुकून बरोबर झालेले प्रश्न यांचेकडे दुर्लक्ष करू नका.
५. दररोज रात्री पुरेशी झोप घ्या, मस्तिष्क ताजेतवाने ठेवा. कुटुंबातील सर्वांनी घरातील वातावरण आनंदी ठेवा, अनावश्यक 'शेरोशायरी' टाळा, विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त ताण देऊ नका.
६. सकारात्मक दृष्टीने परिक्षेची भिती मनातून काढून टाका, 'जो डर गया सो मर गया' हा अॅप्रोच ठेवा. 'घाबरू' नका.
७. सी.ई.टी. साठी बाहेरगावाहून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी एक दिवस आधी येवून मुक्काम करावा. ज्या विद्यार्थ्यांना अॅडमीट कार्ड मिळाले नसेल किंवा अॅडमिट कार्डात काही चुका असतील तर शाळेशी त्वरीत संपर्क साधावा.

● परिक्षेला जातांना

१. परिक्षा केंद्रावर कमीत कमी १५ मिनिटे आधी पोहचाल अशा पद्धतीने घरून निघा. ट्रॅफीक जाम, सार्वजनिक वाहन न मिळणे इ. बाबी लक्षात घ्या.
२. तीव्र उन्हापासून बचाव करण्यासाठी डोक्याला रुमाल बांधा किंवा टोपी घाला.
३. परिक्षेकरीता लागणारे सर्व साहित्य सोबत घेण्यास विसरू नका. मोबाईल फोन सोबत ठेवू नका.
४. परिक्षेला जातांना हलका आहार घ्या. शक्यतो दूध, दही, भात, फलाहार इ. सोबत लिंबाचे सरबत किंवा ग्लुकोज पावडर ठेवा.

● परिक्षेच्या दालनात

१. वर्गात बैठक व्यवस्थेत काही अडचणी असतील तर पेपर सोडविण्यापूर्वीच पर्यवेक्षकांना विनंती करा ते निश्चित सहकार्य करतील.
२. पर्यवेक्षकांनी दिलेल्या सूचना लक्षपूर्वक ऐका त्यांचे तंतोतंत पालन करा.
३. उत्तर पत्रिकेतील प्रथम पृष्ठावर विचारलेली माहिती घाई गडबड न करता व्यवस्थित, न चुकता न खाडाखोड करता भरा, वर्गात व्हाईटनर मिळणार नाही.
४. डोकं शांत ठेवा व परिक्षेच्या वातावरणाशी समरस व्हा.
५. पेपर सोडवितांना मनाची एकाग्रता ढळू देऊ नका. एखादा प्रश्न कठीण वाटला, सोडविता आला नाही, तर लगेच नाराज होऊ नका, पुढील प्रश्न सोपेच असतील.
६. घाई करू नका, पण वेळेचे गणितसुद्धा सांभाळा. समस सोडविण्यात फार वेळ जात आहे असे लक्षात आले तर अॅप्रॉक्सीमेट उत्तरे मिळवावी आणि त्याच्या जवळपासच्या पर्यायावर खुण करावी.

७. उत्तर पत्रिकेतील उत्तरांची वर्तुळे काटेकोरपणे भरा. उत्तराची वर्तुळे भरतांना आपण संबंधित क्रमांकाचीच वर्तुळे भरत आहोत ना? की क्रम खाली वर होत आहे? याची खात्री करा नाहीतर ब्रह्मघोटाळा होईल.
८. एखादा प्रश्न सोडवता येत नसेल तर निगेटीव्ह पद्धत वापरून राहिलेले तीन पर्याय आपल्याला माहित असल्यास उरलेल्या पर्यायावर खूण करा.
९. प्रश्न सोपा वाटत असला तरी प्रश्नाचे पूर्ण आकलन झाल्यावरच उत्तरावर खूण करा.
१०. व्यवस्थित विचारपूर्वक उत्तरे लिहा. सोपे वाटणाऱ्या प्रश्नास हुरळून जाऊ नका, खात्री झाल्याशिवाय उत्तर लिहू नका.

अपूर्ण पुढील पानावर...

वेध सी.ई.टी. परीक्षेचे... (क्रमशः)

११. सी.ई.टी. परिक्षेला निगेटीव्ह मार्कींग सिस्टिम नाही. म्हणजे चुकीच्या उत्तरासाठी तुमचे गुण वजा केले जात नाही, म्हणून सर्वच्या सर्व प्रश्न सोडविलेच पाहिजे. वेळेअभावी शेवटचे काही प्रश्न सोडवता येत नसतील तर अशा वेळी अंदाजाने उत्तरावर खूप करा.
१२. कोणत्याही परिस्थितीत एकापेक्षा जास्त पर्याय दर्शवू नका ती उत्तरे चुकीची धरली जातील.
१३. एक अत्यंत महत्वाची गोष्ट लक्षात ठेवा, सी.ई.टी. चा पेपर संगणकाद्वारे तपासला जातो, चुकून पेन किंवा पेन्सिलीने एखादा डाग किंवा डॉट जरी पडला तर संगणक मल्टीपल अन्सरींग दाखवून तुमचा एक गुण वजा करेल.
१४. उन्हाळ्यात मुलांना खुप घाम येतो. तेव्हा वर्तुळे भरतांना हाताखाली सुती हातरूमाल ठेवा. त्यामुळे शाईचे डाग इतर वर्तुळात पसरणार नाहीत.
१५. पेपर सुरू होण्याआधी शांत रहा. आई-वडील आपल्याला शिकविणाऱ्या गुरुजनांचे स्मरण करा. आवडत्या देवाचे नामस्मरण करायलाही हरकत नाही. पण मनात भिती ठेवू नका. टेन्शन घेऊ नका, ही वेळ तुमचीच आहे. बिनधास्त रहा, यश तुमचेच आहे. निश्चित यशवंत व्हाल. किर्तीवंत व्हाल. सगळ्यांच्या शुभेच्छा तुमच्या पाठीशी आहेत.

- प्रा.एस.व्ही. सोमवंशी

आरोग्यम्

आरोग्यम् या विभागात आपल्या आरोग्यासाठी दैनंदिन जीवनात सहजतेने अमलात आणता येतील अशा सोप्या व उपयुक्त सूचना दिल्या आहेत.

पाणी प्या !

मुबलक प्रमाणात पाणी पिल्याने तुमची एकाग्रता वाढण्यास मदत होते, तसेच जास्त खाणे सुद्धा कमी होते. तुम्ही तुमच्या दैनंदिन कामांत पाणी सोबत घेण्याची खात्री करा.

पाणी...

- (१) आपल्या शरीराचे तापमान नियंत्रीत करते.
- (२) आपल्या शरीरातील रक्तापैकी ८३% रक्त पाण्याने बनते.
- (३) शरीरातील सांध्यांना आराम देते.
- (४) खाद्यपदार्थांना शक्तीत परिवर्तित करण्यास मदत करते.
- (५) शरीरातील पेशीपर्यंत पोषक तत्वे पोहचवण्यास मदत करते.

सकाळी नाश्ता..

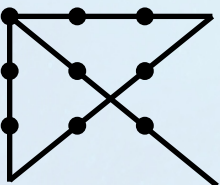
सकाळी उठल्यावर दिवसाची सुरुवात संतुलित आणि पोषक नाशत्याने करणे लाभदायक आहे. नाश्ता जास्त तेलकट नसल्याची खात्री करा. सकाळच्या नाशत्यात दुध, फळे इ. पौष्टिक व सकस आहार घेतल्याने मन दिवसभर ताजेतवाने राहते. दुधासोबत थोडे गुळ-शेंगदाणे खाल्यास शरीराला भरपूर प्रमाणात जिवनसत्त्वे मिळत असतात. तसेच गरम दुधात गायीचे तुप घालून घेतल्यास शक्तीवर्धक नाश्ता होईल.

सकाळी पोटभर नाश्ता करून दुपारी हलके जेवण व त्यानंतर संध्याकाळी त्याहून हलके जेवण असा क्रम ठेवल्यास अतिरीक्त वजनवाढ थांबण्यास मदत होते.

चौकटी बाहेर जाऊन विचार करायला शिका.

(पान क्र. 5 वरून.. उत्तर)

अनेकांना हे बिंदु छेदता आले नसतील. कारण आपण सर्वच पुर्वानुग्रहाने भारलेलो असतो. ठराविक चौकटीत (चौकोनातच) आपण विचार करत असतो. कुठल्याही समस्येचं उत्तर आपण चौकटीतच शोधण्याचा प्रयत्न करतो. पण जरा चौकटीच्या बाहेर जाऊन विचार केला तर उत्तर लवकर मिळू शकतं. जी माणसं विविध क्षेत्रात यशस्वी झाली अशा सर्वांनी चौकटीबाहेर जाऊन विचार केला आहे.

वरील आकृतीत आपण दोन वेळा चौकटीच्या बाहेर आलो. त्यामुळेच यशाचा मार्ग आपल्याला दिसू शकला. चौकटीच्या बाहेरच आपलं व जगाचं खरं रूप आपल्याला दिसत असतं. म्हणून मित्रांनो थोडं चौकटी बाहेर या! मोठा विचार करा!! मोठे ध्येय बाळगा !!!

आमची उद्दिष्टे

- सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना २९ व्या शतकातील भारताच्या विकासात सहभागी होण्याची संधी प्राप्त करून देणे.
- विद्यार्थी, पालक व शिक्षकांमध्ये शिक्षणाचे महत्त्व आणि परिणामाबद्दल प्रबोधन करणे.
- सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक व उद्योजकीय ध्येय गाठण्यासाठी आर्थिक मदत करणे.
- विद्यार्थी, पालक व शिक्षकांना सक्षम बनविण्यासाठी नवनवीन उपक्रम विकसित करून ते अंमलात आणणे.
- सर्व उपक्रमांना स्वयंपूर्ण बनवणे, ज्यायोगे जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना त्यांचा लाभ मिळेल.

विद्यार्थ्यांच्या मनातील एसडी-सीड...

छाया विश्वास बोरसे, जळगाव - एसडी-सीडतर्फे आयोजित युवती सशक्तीकरण शिबिरात खूप काही शिकायला मिळाले. परिवारात आई-वडील, भाऊ-बहिण यांच्याशी कसे नाते जोपासावे, मित्र परिवार यांच्याशी कितपत नाते असू द्यावे, टीव्हीचे कसे दुष्परिणाम होतात, इ. बाबींवर आम्हाला महत्वपूर्ण मार्गदर्शन मिळाले. या गोष्टी मला आयुष्यभर कामी येतील त्यासाठी मी एसडी-सीडला धन्यवाद देते.

कोमल सुरेश केसवानी, जळगाव - एसडी-सीडद्वारा आयोजित युवतीयो का सशक्तीकरण इस कार्यक्रम मे हमें हमारे परिवारके, माता-पिताके और नजदीक आने का मौका मिला। और तो और हमें हमारे मित्रता के बारे मे जानकारी दी गई। किस तरह के मित्र बनाने चाहिए और किस हद तक मित्रता रखनी चाहिए इस बारे मे भी शिक्षित किया गया। एसडी-सीडने हमे खुदको पहचानने और निहारने मे मदद की। मैं हर लडकी की तरफ से आपको धन्यवाद करती हूँ।

अचल जैन, चोपडा - नुकतेच माझ्या इ-मेल आयडीवर एसडी-सीडने प्रकाशित केलेले "रोड सेफ्टी पॉकेट गाईड" मिळाले. कॉलेजमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वाहन चालवतांना कशा प्रकारे सुरक्षेची खबरदारी घेतली पाहिजे हे त्यातून कळाले. स्वतःच्या सुरक्षेची काळजी तर घ्यावीच पण इतरांचेही नुकसान होणार नाही हे जाणणे महत्वाचे आहे.

हर्षा सुर्यवंशी, चाळीसगाव - एसडी-सीडद्वारे चाळीसगावला आमच्याकरता विविध शैक्षणिक कार्यक्रम घेण्यात आले. आमच्या गावाला एसडी-सीडने करिअर मार्गदर्शन शिबिराचे आयोजन केले होते, यावेळी संपूर्ण भारतात घेतल्या जाणाऱ्या विविध प्रवेश परिक्षांबद्दल माहिती मिळाली. तसेच प्रवेश मिळविण्यासाठीच्या प्रक्रिया सोप्या पद्धतीने समजवली.

- आवाहन -

या बातमीपत्रात प्रकाशित करण्यासाठी आपणाकडून योग्य ते साहित्य उदा. विद्यार्थ्यांना प्रेरणादायी लेख, शैक्षणिक क्षेत्रातील माहिती, आरोग्यविषयक उपयुक्त सूचना इ. अपेक्षित आहेत. संबंधित साहित्य आपण एसडी-सीडच्या खालील पत्त्यावर पाठवू शकता.

Suresh Dada Scheme for
Educational & Entrepreneurial Development
सुरेशदादा शैक्षणिक व उद्योजक विकास योजना

Head Office: 7, Shivaji Nagar, Jalgaon - 425001. Maharashtra. India.

Tel.: (0257) 2235254 Fax: (0257) 2234258. Website: www.sdseed.in